

Խնդիր 4) Գտնել $x + y + z$ արտահայտության փոքրագույն արժեքը, եթե հայտնի է, որ $xyz + xz + yz + xy = 2$ և $x, y, z > 0$:

Լուծում 1: $xyz + xz + yz + xy = 2 \Leftrightarrow x + y + z + 3 = (x + 1)(y + 1)(z + 1) \leq \left(\frac{x+y+z+3}{3}\right)^3 = \left(\frac{x+y+z+3}{3}\right)^3 \Rightarrow (x + y + z + 3) \left(\frac{(x+y+z+3)^2}{27} - 1\right) \geq 0 \Rightarrow \frac{(x+y+z+3)^2}{27} \geq 1 \Rightarrow x + y + z \geq 3\sqrt{3} - 3$,
 քանի, որ $x + y + z > 0$, հետևաբար $x + y + z$ արտահայտության փոքրագույն արժեքը հավասար է $3\sqrt{3} - 3$, երբ $x = y = z = \sqrt{3} - 1$:

Լուծում 2: $2 = xy + xz + yz + xyz \leq \frac{(x+y+z)^2}{3} + \left(\frac{x+y+z}{3}\right)^3 \Rightarrow (x + y + z)^3 + 9(x + y + z)^2 - 54 \geq 0 \Rightarrow (x + y + z + 3)((x + y + z)^2 + 6(x + y + z) - 18) \geq 0 \Rightarrow (x + y + z + 3)(x + y + z + 3 + 3\sqrt{3})(x + y + z + 3 - 3\sqrt{3}) \geq 0 \Rightarrow x + y + z \geq 3\sqrt{3} - 3$, քանի, որ $x + y + z > 0$, հետևաբար $x + y + z$ արտահայտության փոքրագույն արժեքը հավասար է $3\sqrt{3} - 3$, երբ $x = y = z = \sqrt{3} - 1$

Խնդիր 5) Շրջանագծին ներգծած ABCDE ($\angle ABC < 90^\circ$) հնգանկյունում $AE=DC$: Դիցուք K-ը BE հատվածի այնպիսի կետ է, որ $BK \leq \frac{BE}{2}$: Ապացուցեք, որ $AK+KC \geq BD$:

Լուծում: 1. Դիցուք T-ն BE հատվածի միջնակետն է, իսկ A կետից BE-ին տարված զուգահեռ ուղիղը շրջանագիծը հատում է F կետում, իսկ O-ն շրջանագծի կենտրոնն է: Դիցուք P-ն AF հատվածի միջնակետ է: Քանի, $OT \perp BE, OP \perp AF$ և $AF \parallel BE$, հետևաբար $TP \perp AF$, որտեղից $AT + TC = FT + TC \geq FC = BD$ քանի որ $\angle DBC = \angle ABE = \angle BAF$, հետևաբար $\triangle BDC = \triangle BFC$, հետևաբար $FC=BD$:

1* Դիցուք AT ուղիղը KC հատվածը հատում է M կետում: Այդ դեպքում $AK + KC = AK + KM + MC \geq AM + MC = AT + TM + MC \geq AT + TC \geq BD$:

2* Քանի որ $\angle FAT = \angle AFT$ և $BT \geq BK$, հետևաբար $\angle KFA \geq \angle FAK$, որտեղից $AK + KC \geq FK + KC \geq FC = BD$:

Խնդիր 6) Դիցուք տրված են $n, k, m \in N$ թվերը, ընդ որում $m < n$: Շրջանագծի վրա տեղադրված է nk հատ արկղ, որոնք համարակալված են $0, 1, 2, \dots, nk - 1$ թվերով: Ընդ որում այդ արկղերից n հատի մեջ կա մեկական գնդակ, իսկ մնացածը դատարկ են: Յուրաքանչյուր քայլում թույլատրվում է ընտրել m հատ իրար հարևան գնդակ և նրանք տեղափոխել իրենց արկղերի ժամսլաքի ուղղությամբ հարևան արկղերում (ընդ որում տեղափոխման արդյունքում որևէ արկղում պետք է չլինի երկու գնդակ): Սկզբնական պահին գնդակները տեղադրված են $0, 1, 2, \dots, n - 1$ արկղերում: Թվերի (k, m, n) եռյակն անվանենք «կատարյալ», եթե սկզբնական դիրքից թույլատրելի քայլերի արդյունքում կարելի է գնդակները դասավորել $0, k, 2k, 3k, \dots, (n - 1)k$ արկղերում:

ա) a բնական թվի ինչպիսի՞ արժեքների դեպքում $(2^a, 2, 5)$ եռյակը կլինի կատարյալ:

բ) Ապացուցել, որ ցանկացած M թվի համար գոյություն ունեն M -ից մեծ n, m, k բնական թվեր այնպես, որ n -ը և m -ը փոխադարձաբար պարզ են և (k, m, n) եռյակը կատարյալ չէ:

Լուծում: ա) Ունենք 5 տարր ունեցող բազմություն: Յուրաքանչյուր քայլում, որևէ երկու հարևաններին գումարվում է 1 (եթե տեղափոխվող գնդակը $5 \cdot 2^n - 1$ -րդ արկղում է, ապա տեղափոխվում է 0 համարն ունեցող արկղ): Կատարենք հետևյալ քայլերը.

Լեմմա 1: Վերջավոր թվով թույլատրելի քայլերի արդյունքում կարելի է ստանալ $\{0, 2, 4, 6, 8\}$ բազմությունը:

0, 1, 2, 3, 4

0, 1, 2, $5 \cdot 2^n - 5$, $5 \cdot 2^n - 4$

0, 3, 4, $5 \cdot 2^n - 5$, $5 \cdot 2^n - 4$

2, 3, 4, $5 \cdot 2^n - 5$, $5 \cdot 2^n - 2$

2, 3, 5, $5 \cdot 2^n - 4$, $5 \cdot 2^n - 2$

2, 4, 6, $5 \cdot 2^n - 4$, $5 \cdot 2^n - 2$

2, 4, 6, $5 \cdot 2^n - 2$, 0

2, 4, 6, $5 \cdot 2^n - 1$, 1

3, 5, 6, $5 \cdot 2^n - 1$, 1

3, 5, 7, 0, 1

4, 5, 7, 0, 2

4, 6, 8, 0, 2

Լեմման ապացուցված է:

Ստացված արկղերը զույգ համարներով են: Այժմ կատարենք նույն քայլերը (յուրաքանչյուր անգամ մեկով աջ տեղափոխելու փոխարեն, մենք կկատարենք երկու քայլ, այսինքն կտեղափոխենք ամեն քայլափոխին երկու միավոր դեպի աջ): Այսպիսով կկիրառենք միայն զույգ համարներով արկղերը: Կրկնելով Լեմմա 1-ի քայլերը կունենանք $\{0, 4, 8, 12, 16\}$ բազմությունը: Այնուհետև կկիրառենք միայն այն արկղերը, որոնց համարները բաժանվում են 4-ի (կկատարենք Լեմմա 1-ի քայլերը՝ յուրաքանչյուր անգամ մի միավորի փոխարեն տեղափոխելով 4 միավոր): Այսպես շարունակելով՝ ի վերջո կստանանք $\{0, 2^n, 2 \cdot 2^n, 3 \cdot 2^n, 4 \cdot 2^n\}$ եռյակը:

բ) Դիցուք սկզբնական դիրքից սկսած կատարված է x քայլ: Դիտարկենք յուրաքանչյուր քայլում ստացված բազմության տարրերի գումարի մնացորդը nk -ի բաժանելիս: Յուրաքանչյուր քայլում գումարվում է mx և վերցվում է մնացորդը nk -ի բաժանելիս: Քանի որ սկզբնական բազմությունը $\{0, 1, 2, \dots, n-1\}$ -ն է, իսկ վերջում պետք է ստացվի $\{0, k, 2k, \dots, (n-1)k\}$, ապա հետևյալ թվերն ունեն նույն մնացորդը nk -ի բաժանելիս՝

$$\frac{n(n-1)}{2} + mx \text{ և } k \frac{n(n-1)}{2}$$

Այսինքն՝ $mx - \frac{n(n-1)(k-1)}{2}$ թիվը պետք է բաժանվի nk -ի:

Հետևաբար, եթե ունենանք այնպիսի n, k, m թվեր, որոնց համար $mx - \frac{n(n-1)(k-1)}{2}$ թիվը չի բաժանվում nk -ի (ցանկացած x բնական թվի համար), ապա (nk, n, m) եռյակը կլինի ոչկատարյալ:

Վերցնենք կամայական p ($p > 2$) պարզ թիվ, և դիտարկենք $n = p + 2, m = k = p$ թվերը: Այդ դեպքում՝ $mx - \frac{n(n-1)(k-1)}{2} = px - \frac{(p+2)(p+1)(p-1)}{2}$, որը չի բաժանվում p -ի, այսինքն չի բաժանվի նաև $nk = p(p+2)$ թվի վրա:

Այսպիսով $n = p + 2, m = k = p$ թվերի համար (nk, n, m) եռյակը ոչկատարյալ է, ընդ որում n և m թվերը փոխադարձաբար պարզ են:

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ՆԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՕԼԻՄՊԻԱԴԱ

11-12-րդ դասարանների երկրորդ օրվա չափանիշներ

4.

$$x + y + z + 3 = (x + 1)(y + 1)(z + 1)$$

3 միավոր,

$$\left(\frac{x + y + z + 3}{3}\right)^3 \geq (x + 1)(y + 1)(z + 1) = x + y + z + 3,$$

+2 միավոր,

$$x + y + z \geq 3\sqrt{3} - 3,$$

+1 միավոր

$$x = y = z = \sqrt{3} - 1$$

+1 միավոր :

$$xy + xz + yz \geq \frac{(x + y + z)^2}{3},$$

1 միավոր,

կամ

$$xyz \leq \left(\frac{x + y + z + 3}{3}\right)^3$$

1 միավոր,

$$(x + y + z + 3)\left((x + y + z)^2 + 6(x + y + z) - 18\right) \geq 0$$

+2 միավոր,

$$(x + y + z + 3)(x + y + z + 3\sqrt{3})(x + y + z + 3 - 3\sqrt{3}) \geq 0$$

+2 միավոր,

$$x + y + z \geq 3\sqrt{3} - 3,$$

+1 միավոր

$$x = y = z = \sqrt{3} - 1$$

+1 միավոր :

5.

$$AK + KC \geq AT + TC$$

1 միավոր,

F կետի կառուցում

+2 միավոր,

$$FT = AT$$

+1 միավոր,

$$FC = BD$$

+1 միավոր,

ավարտել

+2 միավոր :

6. ա) 5 միավոր,

բ) 2 միավոր:

լուծմանը նպաստող որևէ մարտավարություն $\rightarrow$ 1 միավոր: